

IAEVG

Eettiset ohjeet

International Association for
Educational and Vocational
Guidance

Ohjausalan maailmanjärjestö IAEVG (International Association for Educational and Vocational Guidance) edistää ohjausalan kehitystä maailmanlaajuisesti vahvistamalla eettisiä, sosiaalisesti oikeudenmukaisia ja laadukkaita ohjauksen käytäntöjä. Tavoitteena on, että laadukkaat ja ammattimaiset ohjauspalvelut ovat kaikkien saatavilla.

IAEVG:n hallitus on hyväksynyt nämä eettiset ohjeet kokouksessaan 14.10.2025
Englanninkielinen alkuperäisversio on julkaistu marraskuussa 2025
Suomenkielinen käännös julkaistu maaliskuussa 2026
Käännös: Jaana Kettunen, Satu Syyrakki ja Outi Ruusuvirta-Uuksulainen

© 2025 International Association for Educational and Vocational Guidance
(IAEVG) iaevg.com

Kaikki oikeudet pidätetään. Näitä eettisiä ohjeita saa jäljentää ja jakaa koulutus- ja ammatillisen kehittämisen tarkoituksiin edellyttäen, että IAEVG mainitaan alkuperäisenä tekijänä asianmukaisesti. Kaupallinen käyttö vaatii IAEVG:n kirjallisen luvan.

Viittaussuositus: International Association for Educational and Vocational Guidance. (2025). *IAEVG:n Eettiset ohjeet*. <https://iaevg.com/ethical-guidelines>

Sisältö

Sisältö.....	3
ESIPUHE.....	4
Eettisen toiminnan viitekehys	5
EETTISET OHJEET	7
1. Eettinen vastuu asiakastyössä	7
2. Eettinen vastuu kollegoita ja ammatillisia yhteistyökumppaneita kohtaan.....	8
3. Eettinen vastuu hallintoa, työnantajia, sidosryhmiä ja yhteisön jäseniä kohtaan.....	9
4. Eettinen vastuu teoriaa ja tutkimusta kohtaan.....	10
5. Eetiinen vastuu digitaalisen teknologian ja tekoälyn käytössä	10
6. Eettinen vastuu ammatillisessa kehittämisessä	11

ESIPUHE

IAEVG (International Association for Educational and Vocational Guidance) edistää maailmanlaajuisesti sitä, että ohjauspalveluja tarjoavat pätevät ja tunnustetut ammattilaiset. IAEVG:n jäsenet kunnioittavat jokaisen ihmisarvoa, vapautta ja itsemääräämisoikeutta elinikäiseen oppimiseen, työhön ja uraan liittyvässä päätöksenteossa. Kaikenikäiset ihmiset suunnittelevat tulevaisuuttaan, tekevät elämäänsä koskevia ratkaisuja ja sopeutuvat yhteiskunnan, työmarkkinoiden ja työelämän jatkuviin muutoksiin. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus on keskeinen perusta asiakkaiden ja yhteiskunnan tukemiselle sekä niiden organisaatio-rakenteiden kehittämiseksi, joissa jäsenemme tarjoavat ohjauspalveluja.

IAEVG:n jäsenet tunnistavat, että koulutusta, työtä ja uraa koskevat päätökset vaikuttavat yksilön lisäksi myös perheisiin, yhteisöihin, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Kansalliset ja globaalit taloudelliset tekijät, kulttuuriset perinteet ja kontekstit ja työmarkkinoiden rakenteet yhdessä luovat sekä mahdollisuuksia että rajoitteita, jotka vaikuttavat työuriin, niihin liittyviin päätöksiin ja toimeentuloon. IAEVG:n jäsenillä on näin ollen keskeinen rooli työyhteisöissään ja verkostoissaan käytävissä yhteiskunnallisissa keskusteluissa, jotka muokkaavat poliittista päätöksentekoa, palveluja, teorioita, ohjauksen työvälineitä ja -menetelmiä sekä asiakkaiden ja kansalaisten käytettävissä olevia palveluita ja mahdollisuuksia. Teknologian nopea kehitys ja tekoälyn lisääntyvä käyttö ohjauspalveluissa edellyttää jäseniltämme myös näihin liittyvien eettisten kysymysten huomioon ottamista – erityisesti oikeudenmukaisuuden, läpinäkyvyyden, yhdenvertaisuuden sekä asiakkaiden itsemääräämisoikeuden ja yksityisyyden suojan näkökulmista.

IAEVG:n jäsenet osallistuvat jatkuvaan työhön, jossa ohjausta tarjoavien organisaatioiden palveluja, tavoitteita ja päämääriä arvioidaan ja määritellään uudelleen. IAEVG:n eettiset ohjeet tukevat jäsenten ammatillista toimintaa ja vahvistavat asiakkaiden oikeutta laadukkaisiin palveluihin.

Eettisen toiminnan viitekehys

Etiikka tarkoittaa niitä arvoja ja periaatteita, jotka ohjaavat ammattilaisen päätöksentekoa, toimintaa ja käytännön työtä. IAEVG:n jäsenillä on vastuu suojella asiakkaitaan, ammattialaansa ja muita ammattilaisia.

IAEVG:n eettiset ohjeet tarjoavat viitekehysten ammatillisen toiminnan tueksi käytännön työssä. Ohjeet on tarkoitettu tukemaan jäseniä työssä niin asiakkaiden kuin yhteistyökumppaneiden kanssa. IAEVG:n jäsenet sitoutuvat soveltamaan eettisiä toimintaperiaatteita tietoisesti ja harkiten.

Ohjeet tarjoavat viitekehysten:

- (a) eettisten päätösten tekemiseen ja eettiseen toimintaan ammattilaisena,
- (b) organisaatioiden toimintatapojen ja palveluiden suunnitteluun,
- (c) viestimiseen siitä, millaista ammatillista toimintaa ja käyttäytymistä ohjausalan ammattilaisilta voidaan odottaa,
- (d) itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja ohjauksen arviointiperusteiden määrittelyyn palveluiden laadun varmistamiseksi, ja
- (e) ammatillisen kehittymisen tukemiseen organisaatioissa.

Eettiset ohjeet kuvaavat ammatillisen toiminnan vähimmäistasoa ja voivat edistää IAEVG:n jäsenten ammatillista kehittymistä. Koska IAEVG on kansainvälinen järjestö, ohjeet eivät voi kattaa kaikkia eettisiä tilanteita ja ristiriitoja, joita jäsenet kohtaavat erilaisissa kansallisissa ja kulttuurisissa toimintaympäristöissä. Jäseniä kannustetaan hyödyntämään näitä ohjeita oman ammattijärjestönsä sekä paikallisten ja kansallisten eettisten ohjeiden laatimisessa.

Eettiset ohjeet jakautuvat kuuteen osa-alueeseen:

- 1) Eettinen vastuu asiakastyössä
- 2) Eettinen vastuu kollegoita ja ammatillisia yhteistyökumppaneita kohtaan
- 3) Eettinen vastuu hallintoa, työnantajia, sidosryhmiä ja yhteisön jäseniä kohtaan
- 4) Eettiinen vastuu teoriaa ja tutkimusta kohtaan
- 5) Eettinen vastuu digitaalisen teknologian ja tekoälyn käytössä
- 6) Eettinen vastuu ammatillisessa kehittämisessä.

Kuvio 1. IAEVG:n eettisten ohjeiden rakenne

Huom. Tässä yhteydessä "digitaalisella teknologialla" tarkoitetaan kaikkia ohjaustyössä käytettäviä teknologiavälikkeisiä välineitä, alustoja ja järjestelmiä, kuten verkkopalveluja, sosiaalista mediaa, mobiilisovelluksia, verkkotyökaluja, tieto- ja viestintäjärjestelmiä, puhelinpalveluita, radio-ohjelmia ja tekoälyä.

EETTISET OHJEET

1. Eettinen vastuu asiakastyössä

- a) **Avoimuus ja tietoon perustuva suostumus:** Kerro asiakkaalle selkeästi palvelun tavoitteet, työskentelytavat sekä luottamuksellisuuden rajat. Selitä myös, miten tietosuoja ja tietoturva toteutuvat palveluissa – myös silloin, kun käytetään digitaalisia ratkaisuja.
- b) **Eturistiriitojen välttäminen:** Tee näkyväksi kaikki roolit, sidonnaisuudet tai suhteet, jotka voivat vaikuttaa ammatilliseen puolueettomuuteesi tai vaarantaa asiakkaan edun.
- c) **Ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen:** Toimi siten, että asiakkaan ihmisarvo, itsemääräämisoikeus ja luottamuksellisuus toteutuvat kaikissa tilanteissa.
- d) **Kokonaisvaltainen lähestymistapa:** Huomioi asiakkaan koulutukseen, työhön, henkilökohtaiseen elämään ja ihmissuhteisiin liittyvät asiat tasapainoisesti ja kokonaisvaltaisesti.
- e) **Kulttuurinen sensitiivisyys ja osallisuus:** Vältä omien arvojesi vaikutusta ohjaukseen, kunnioita moninaisuutta ja puutu syrjintään.
- f) **Sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen sitoutuminen:** Edistä yhdenvertaisia koulutus- ja uramahdollisuuksia sekä yhdenvertaista pääsyä ohjauspalveluihin.
- g) **Syrjinnän ja rakenteellisen eriarvoisuuden haastaminen:** Tunnista ja kyseenalaista syrjivät käytännöt ja rakenteellinen eriarvoisuus. Seuraa tekoälysovelluksiin liittyviä vinoumia, joissa tekoäly tuottaa syrjiviä tai vääristyneitä tuloksia ja puutu niihin.
- h) **Ammatillinen harkinta digitaalista teknologiaa käytettäessä:** Säilytä ammatillinen harkinta ja päätösvastuu kaikissa tilanteissa – myös silloin, kun hyödynnät digitaalisia välineitä. Varmista että käyttämäsi ratkaisut perustuvat ajantasaiseen teoria- ja tutkimustietoon. Kerro asiakkaalle selkeästi, mihin tarkoitukseen teknologiaa käytetään ja mitkä ovat sen rajoitteet.
- i) **Digitaalisen teknologian ja tekoälyn eettinen käyttö:** Käytä teknologiaa niin, ettei se lisää eriarvoisuutta tai vahvista ennakkoluuloja. Huomioi eettiset

kysymykset, kuten datan luotettavuus, tietoturva, asiakkaan suostumus sekä algoritmien oikeudenmukaisuus.

- j) **Digitaalisen teknologian ja tekoälyn vastuullinen käyttö:** Käytä asiakkaan tarpeisiin sopivia, luotettavia ja validoituja työkaluja ja menetelmiä. Kerro selkeästi ja ymmärrettävästi, miten välineitä käytetään ja mihin niiden tuottamat tulokset perustuvat. Varmista, että asiakas saa tarvittaessa lisätukea.
- k) **Arviointimenetelmien ja testien eettinen käyttö:** Käytä vain kulttuurisesti soveltuvia arviointimenetelmiä ja testejä, joiden luotettavuus on todennettu. Kerro tulokset ymmärrettävästi. Varmista läpinäkyvyys ja tarkkuus kaikessa arviointitoiminnassa.
- l) **Pätevyyden totuudenmukainen esittäminen:** Esitä pätevyytesi ja kokemuksesi totuudenmukaisesti. Vältä harhaanjohtavia ilmaisuja.
- m) **Ammatillisen toiminnan rajat ja eteenpäin ohjaaminen:** Toimi oman ammattitaitosi ja tehtäväsi rajoissa. Ohjaa asiakas tarkoituksenmukaisesti edelleen, kun palvelutarve ylittää oman asiantuntemuksesi tai kun asiakas on vaaraksi itselleen tai muille. Hae tarvittaessa työnohjausta pätevältä työnohjaajalta.
- n) **Läpinäkyvyys ohjausalan yrittäjäyystoiminnassa:** Kerro palkkiot, kustannukset ja muut palveluehdot selkeästi etukäteen. Kunnioita tekijänoikeuksia ja muita immateriaalioikeuksia. Varmista, että toiminnan eettisyys menee aina taloudellisten etujen edelle.

2. Eettinen vastuu kollegoita ja ammatillisia yhteistyökumppaneita kohtaan

- a) **Yhteistyö:** Rakenna vahvoja ammatillisia yhteistyösuhteita, jotka tukevat laadukkaiden ohjauspalvelujen kehittämistä ja toteuttamista.
- b) **Avoimuus palvelutarjonnassa:** Varmista, että kollegat ymmärtävät luottamuksellisuuteen, yksityisyyteen ja tietosuojaan liittyvät vaatimukset – erityisesti digitaalista teknologiaa ja tekoälyä käytettäessä.
- c) **Vastuullinen tiedon jakaminen:** Jaa vain paikkansa pitävää ja tilanteeseen sopivaa tietoa ja suojaa luottamukselliset tiedot asianmukaisesti. Varmista, että tekoälyn tuottamia tulkintoja hyödynnetään eettisesti ja läpinäkyvästi.
- d) **Eettinen ja vastuullinen toiminta:** Edistä eettisten ohjeiden käyttöönottoa ja noudattamista. Näytä omalla toiminnallasi esimerkkiä.

- e) **Huoli kollegan toiminnasta:** Jos havaitset kollegan toiminnassa eettisiä ongelmia, ota asia rakentavasti puheeksi tai etene organisaatiossa sovittujen menettelytapojen mukaisesti.
- f) **Tuen hakeminen eettisesti haastavissa tilanteissa:** Kun kohtaat eettisesti vaikean tai epäselvän tilanteen, hae luottamuksellista tukea esimerkiksi esihenkilöltä, kollegalta tai ammatilliselta järjestöltä.
- g) **Konsultoi asiantuntijoita:** Hae asiantuntijaneuvoa, kun eettinen haaste liittyy erityisiin asiakasryhmiin tai digitaaliseen teknologiaan kuten tekoälyyn.

3. Eettinen vastuu hallintoa, työnantajia, sidosryhmiä ja yhteisön jäseniä kohtaan

- a) **Lainsäädännön ja ohjeistusten tuntemus:** Seuraa ohjaustyöhön vaikuttavia kansallisia lakeja ja säädöksiä, sekä paikallisia ja organisaation sisäisiä linjauksia jotka koskevat koulutusta, nuorisopalveluja, työllisyyttä ja osallisuutta.
- b) **Yhteistyö sidosryhmien kanssa:** Tee yhteistyötä vanhempien, huoltajien, yhteisöjen vanhimpien ja johtajien, muiden ammattilaisten sekä ohjausta tukevien toimijoiden kanssa, jotka vaikuttavat asiakkaiden valintoihin ja palvelujen saatavuuteen.
- c) **Yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden edistäminen:** Tunnista haasteet ohjauspalveluiden saavutettavuudessa. Edistä käytäntöjä ja päätöksiä, jotka turvaavat kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet saada ohjausta.
- d) **Digikuilujen kaventaminen:** Edistä kaikkien mahdollisuuksia hyödyntää digitaalista teknologiaa ja digitaalisia palveluja. Tunnista ja puutu digitaalisiin palveluihin tai tekoälysovelluksiin liittyviin vinoumiin, jotka tuottavat syrjiviä tai vääristyneitä tuloksia.
- e) **Osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon:** Edistä näkemystä elinikäisestä ohjauksesta oppimista, urasuunnittelua ja hyvää elämää tukevana kokonaisvaltaisena palveluna, ei vain työllistymiseen tähtäävänä toimintana. Kyseenalaista linjaukset ja käytännöt, jotka heikentävät palvelun laatua tai kaventavat asiakkaiden vaihtoehtoja.
- f) **Ammattimaisuuden edistäminen:** Edistä yleistä tietoisuutta siitä, millaista pätevyyttä, eettisiä periaatteita, taitoja ja osaamista laadukkaiden ohjauspalvelujen toteuttaminen edellyttää.

- g) **Yhteistyö työnantajien kanssa:** Tee yhteistyötä työnantajien kanssa turvallisten työpaikkojen sekä koulutusmahdollisuuksien luomiseksi, joilla tuetaan työntekijöiden urakehitystä ja ammatillista osaamista.
- h) **Tiedon tuottaminen ja vaikuttaminen:** Osallistu tutkimus-, arviointi- ja kehittämistyöhön, joka edistää ohjausalaan sekä tukee sitä koskevien linjausten ja päätösten valmistelua.

4. Eettinen vastuu teoriaa ja tutkimusta kohtaan

- a) **Eettiset tutkimuskäytännöt:** Tee tutkimusta tutkimuseettisten periaatteiden ja organisaation ohjeiden mukaisesti. Huolehdi tietosuojasta ja hanki osallistujilta tietoinen suostumus.
- b) **Teoria ja tutkimus käytännön perustana:** Sovella teoreettista ja tutkimukseen perustuvaa tietoa ohjauspalvelujen ja -menetelmien kehittämisessä. Tue käytännöstä saatujen havaintojen avulla tutkimuksen ja teorian kehittämistyötä.
- c) **Tutkimustulosten jakaminen:** Kerro tutkimuksen tuloksista selkeästi ja ymmärrettävästi osallistujille, sidosryhmille, kollegoille, järjestöille, päättäjille ja yleisölle, jotta tuloksia voidaan soveltaa. Edistä ammattialan kehittymistä jakamalla tutkimustuloksia aktiivisesti.
- d) **Teknologian käyttö tutkimuksessa:** Noudata tutkimuseettisiä periaatteita käyttäessäsi digitaalista teknologiaa tai tekoälyä tutkimuksessa.
- e) **Aktiivinen osallistuminen tutkimukseen:** Vahvista osaltasi käytännön toimijoiden ja tutkijoiden välistä yhteistyötä. Osallistu tutkimukseen, kun se on tarkoituksenmukaista.

5. Eettinen vastuu digitaalisen teknologian ja tekoälyn käytössä

- a) **Teknologian arviointi ja valinta:** Arvioi digitaalisen teknologian ja tekoälyn eettisyys, toimivuus ja soveltuvuus ohjaustyöhön ennen kuin otat sen osaksi työtäsi.
- b) **Tietoinen suostumus ja avoimuus:** Kerro asiakkaalle etukäteen, mihin tarkoitukseen digitaalista teknologiaa ja tekoälyä käytetään, ja pyydä siihen lupa. Anna asiakkaalle mahdollisuus kieltäytyä. Kerro avoimesti tekoälyn käytöstä, selitä tulokset ymmärrettävästi ja kuvaa järjestelmän rajoitukset, – kuten syrjiviä tai vääristyneitä tuloksia tuottavat vinoumat sekä virheelliset tuotokset eli hallusinaatiot.

- c) **Tietosuoja ja yksityisyys:** Huolehdi vahvasta tietosuojasta ja tietoturvasta niin, että asiakkaan yksityisyys varmistetaan.
- d) **Ammatillinen osaaminen:** Ylläpidä ja kehitä osaamista, jota digitaalisten teknologioiden ja tekoälyn vastuullinen käyttö ohjaustyössä edellyttää. Tunne ja ymmärrä niiden mahdollisuudet, rajoitukset ja eettiset sekä tietosuojaa koskevat periaatteet.
- e) **Ammatillinen harkinta:** Vastuu ohjauksesta on aina ammattilaisella. Vältä liiallista tukeutumista automatisoituun päätöksentekoon.
- f) **Digitaalinen yhdenvertaisuus ja saavutettavuus:** Edistä digitaalisten palvelujen saavutettavuutta. Kiinnitä erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin ja syrjittyihin ryhmiin, jotta kukaan ei jää palvelujen ulkopuolelle.
- g) **Syrjivien vinoumien ehkäisy ja oikeudenmukaisuus:** Seuraa, tunnista ja puutu digitaalisiin palveluihin tai tekoälysovelluksiin liittyviin vinoumiin, jotka tuottavat syrjiviä tai vääristyneitä tuloksia.
- h) **Digitaalinen teknologia tutkimuksessa:** Varmista, että digitaalista ja tekoälyä käytetään tutkimuksessa eettisesti. Noudata yleisesti hyväksyttyjä periaatteita, jotka koskevat tietoon perustuvaa suostumusta, oikeudenmukaisuutta ja tulosten luotettavuutta.
- i) **Digitaalisen lukutaidon tukeminen:** Tue asiakkaita digitaalisen lukutaidon ja kriittisen ajattelun kehittämisessä sekä kyvyssä arvioida digitaalista ja tekoälyn tuottamaa tietoa.
- j) **Ammatillinen yhteistyö:** Varmista eettinen tiedon jakaminen ja avoimuus, kun käytät ammatillisessa yhteistyössä digitaalisia palveluja ja tekoälyä.
- k) **Säädösten ja ohjeiden noudattaminen:** Varmista, että omat toimintatapasi ja organisaatiosi linjaukset noudattavat voimassa olevia säädöksiä, määräyksiä ja hallinnollisia ohjeistuksia. Huolehdi, että myös käyttämäsi digitaalinen teknologia ja tekoäly täyttävät asetetut vaatimukset.

6. Eettinen vastuu ammatillisessa kehittämisessä

- a) **Jatkuva ammatillinen kehittyminen:** Sitoudu elinikäiseen oppimiseen ja ylläpidä ammattitaitoasi säännöllisesti.
- b) **Verkostoituminen:** Ole aktiivisesti osana ammatillisia verkostoja, jotka tukevat kehittymismahdollisuuksia ja vahvistavat alan resursseja.

- c) **Eettinen itsearviointi:** Pohdi omia arvojasi ja sitä, miten muuttuva yhteiskunnallinen, kulttuurinen ja poliittinen tilanne vaikuttaa työhösi.
- d) **Teknologia ja kestävä kehitys:** Arvioi, miten digitaalinen teknologia voi tukea tai heikentää yhdenvertaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja kestävää kehitystä.
- e) **Osaamisen ylläpitäminen:** Hanki ajantasaista tietoa arviointimenetelmistä, tietolähteistä, teorioista ja käytännöistä – myös teknologioista – sekä ohjausta koskevista alueellista, kansallisesta ja kansainvälisistä linjauksista.
- f) **Digitaalinen osaaminen:** Pidä digitaalinen osaamisesi ajan tasalla. Tiedosta sekä nykyisten että uusien teknologioiden mahdollisuudet ja rajat. Seuraa säädöksiä ja huolehdi siitä, että työotteesi pysyy asiakaslähtöisenä.
- g) **Työnohjaus ja vertaistuki:** Osallistu mahdollisuuksien mukaan työnohjaukseen. Jos virallista työnohjausta ei ole, hyödynnä vertaistukea ja tarjoa sitä myös muille.

**INTERNATIONAL ASSOCIATION FOR
EDUCATIONAL AND VOCATIONAL GUIDANCE**

<https://iaevg.com>